

Sarajevo, 15.11.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
08.11.2021. - 12.11.2021.

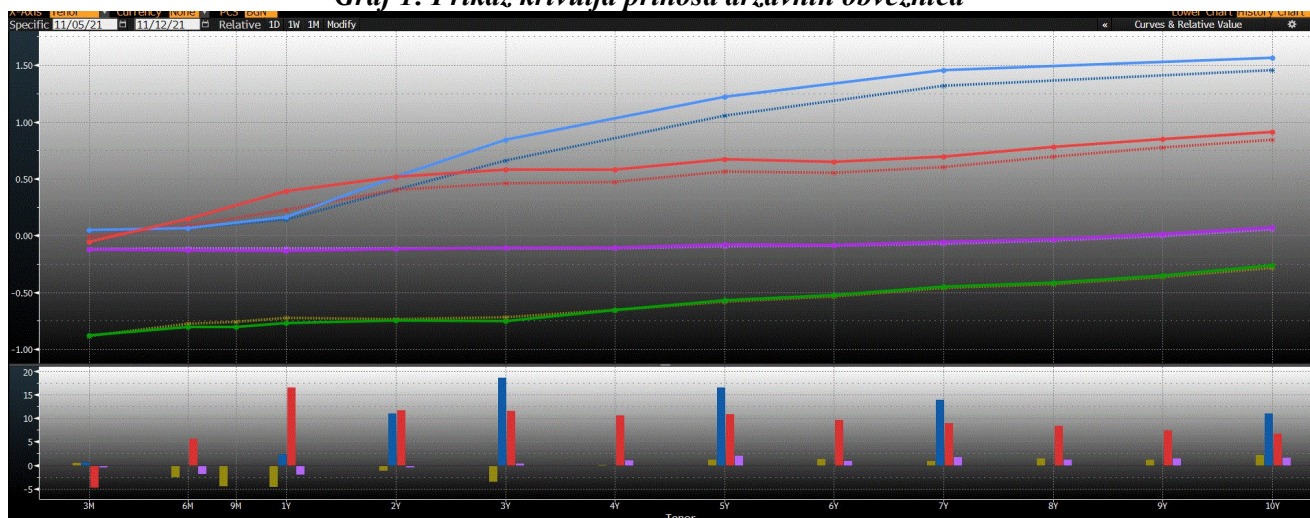
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	5.11.21	-	12.11.21	5.11.21	-	12.11.21	5.11.21	-	12.11.21	5.11.21	-	12.11.21
2 godine	-0,73	-	-0,74	0,40	-	0,51	0,41	-	0,53	-0,11	-	-0,11
5 godina	-0,58	-	-0,57	1,06	-	1,22	0,57	-	0,67	-0,09	-	-0,06
10 godina	-0,28	-	-0,26	1,45	-	1,56	0,85	-	0,91	0,06	-	0,08

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	5.11.21	-	12.11.21
3 mjeseca	-0,840	-	-0,863
6 mjeseci	-0,778	-	-0,804
1 godina	-0,705	-	-0,756

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 12.11.2021. godine (pune linije) i 05.11.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su tokom prošle sedmice bilježili volatilna kretanja. Na sedmičnom nivou prinosi sigurnijih obveznica kraćeg dospelja su smanjeni, dok su prinosi obveznica srednjeg i dužeg dospelja blago povećani. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica su povećani između 4 i 8 baznih poena. Izraženiji rast prinosa je zabilježen sredinom sedmice najviše pod uticajem vijesti o oštrom rastu potrošačkih cijena u SAD.

Početkom sedmice glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da bi pooštavanje monetarne politike s ciljem ublažavanja trenutnog rasta inflacije u eurozoni bilo kontraproduktivno, jer to ne bi dovelo do smanjenja trenutno visoke stope inflacije, ali bi uticalo na usporenja ekonomije i pad zaposlenosti tokom narednih nekoliko godina, te na taj način dovelo do usporavanja srednjoročnih inflatornih pritisaka. Lane je još

jednom potvrdio očekivanja ove institucije vezano za pitanje privremenog karaktera trenutno visoke inflacije, te je dodao da u ECB-u vjeruju da će sljedeće godine doći do ublažavanja uskih grla i do pada ili stabilizacije cijena energenata. Član UV ECB Holzmann je izjavio da bi ECB mogla već naredne godine u septembru ili do kraja te godine da obustavi kupovine obveznica ukoliko se pokaže da se inflacija vratila na održivi ciljani nivo ECB od 2%.

U prošloj sedmici je objavljen izvještaj Evropske komisije prema kojem se očekuje se da će inflacija u eurozoni u 2023. godini zabilježiti oštar pad nakon što dođe do stabilizacije cijena energenata, kao i stabilizacije pometnje koja je nastala u lancima ponude, što trenutno utiče na rast cijena. Iako je povećala prognoze inflacije za ovu godinu (2,4%) i za 2022. godinu (2,2%), Evropska komisija očekuje da će u 2023. godini prosječna godišnja stopa inflacije iznositi 1,4%, što je ispod ciljanog nivoa ECB. Očekuje se da će vrhunac cijena energenata biti dostignut u dolazećim mjesecima i da će rast plata ostati ograničen usljed viška kapaciteta na tržištu rada. U ovom izvještaju se, slično stavu ECB, navodi da se očekuje da će trenutno izraženi visoki cjenovni pritisci i dalje biti uglavnom tranzitorni, dok bi se moglo ispostaviti da inflacija bude veća u odnosu na njihova očekivanja ukoliko problemi na strani ponude duže potraju i ukoliko rast plata preko nivoa produktivnosti bude prenesen na potrošačke cijene. Vezano za pitanje ekonomskog rasta, ova institucija očekuje da će GDP eurozone u ovoj godini zabilježiti rast od 5%, a u narednoj godini rast od 4,3%, te 2,4% u 2023. godini.

Vijeće ekonomskih savjetnika kancelara Njemačke je pozvalo ECB da objavi strategiju za normalizaciju svoje ultraekspanzivne monetarne politike usljed sve većih inflatornih rizika. Oni očekuju da će inflacija u Njemačkoj ove godine u prosjeku dostići nivo od 3,1% i 2,6% u 2022. godini, te su upozorili da bi trajni problemi uskih grla i rastuće cijene nafte mogli privremene faktore da pretvore u trajnije veće stope inflacije. Ministar finansija Grčke Staikouras je izjavio da Grčka namjerava da ranije otplati ostatak dugovanja u iznosu od oko 1,8 milijardi EUR koji ima prema MMF-u, kao i iznos od oko 5,3 milijardi EUR po osnovu postojećih bilateralnih kredita koje je primila od članica eurozone 2010. godine u okviru prvog programa spasavanja ove EU članice.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	NOV	15,0	18,3	16,9
2.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	NOV	20,0	31,7	22,3
3.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	SEP	16,0	16,2	11,7
4.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	SEP	-7,10	-6,78	-6,66
5.	Bilans tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR)	SEP	17,0	19,6	15,4
6.	Bilans tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR)	SEP	-	-2,7	-1,4
7.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	SEP	4,1%	5,2%	4,9%
8.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	SEP	-	3,3%	7,8%
9.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	SEP	-	6,6%	4,3%
10.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	SEP	4,0%	4,4%	-0,1%
11.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	SEP	-	13,8%	15,9%
12.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	SEP		10,9%	9,4%
13.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	OKT	4,6%	4,6%	4,1%
14.	Stopa inflacije – Irska	OKT	-	5,1%	3,8%
15.	Stopa inflacije – Španija (final.)	OKT	5,5%	5,4%	4,0%
16.	Stopa inflacije – Portugal (final.)	OKT	1,8%	1,8%	1,3%

SAD

Predsjednik Feda iz St. Louisa Bullard je u ponedjeljak izjavio da očekuje da će se kamatne stope dva puta povećati u 2022. godini nakon planiranog završetka smanjenja kupovina obveznica sredinom godine, te je dodao da bi to smanjenje moglo da se ubrza do kraja I kvartala ukoliko bude bilo potrebno. Po njegovim riječima, komentari su bili uglavnom zanemareni sve dok Fedov izvještaj u vezi s očekivanjem potrošačke inflacije nije pokazao da su jednogodišnja inflatorna očekivanja u oktobru povećana za 0,4% na 5,7%, što predstavlja novi maksimum za istraživanje tokom 8 godina.

Predsjednik Feda Powell je izjavio da Fed posmatra širok spektar indikatora kako bi procijenio koliko je ekonomija blizu postizanja pune zaposlenosti, nakon što je ponovio prednosti fokusiranja na radnike koji su često zanemareni. Po njegovim riječima, Fed vodi računa o disparitetima na tržištu rada, a ne samo o zvaničnim podacima, dodavši da je ekonomija zdravija i snažnija kada je veći broj ljudi sposoban da radi. **Stopa inflacije je u oktobru povećana na 6,2% sa prethodnih 5,4%, iznad očekivanja (5,9%), što predstavlja najveći nivo od 1990. godine,** a podstaknuta je naglim rastom cijena električne energije, te rastom cijena smještaja, hrane, polovnih automobila, kamiona i novih vozila. Iz Ministarstva rada je saopšteno da se stopa inflacije zadržala na visokom nivou u oktobru, jer su prekidi u lancima snabdijevanja trajali mjesecima. Rast stope inflacije je uticao na aprecijaciju USD, pri čemu je kurs EURUSD zabilježio najniži nivo od jula 2020. godine.

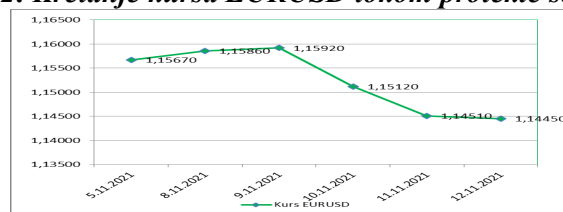
Ministrica finansija SAD Yellen je izjavila da je kontrola nad pandemijom Covid19 ključna za obuzdavanje stope inflacije i da ima veliki uticaj i na ekonomiju i na inflaciju. Yellen je izjavila: „Ukoliko želimo da smanjimo stopu inflacije, nastavak u borbi protiv pandemije je najvažnija stvar koju možemo učiniti.“ Dodala je da očekuje da će se rast cijena robe, poput polovnih automobila i benzina, smanjiti do druge polovine sljedeće godine ukoliko se pandemija Covid19 stavi pod kontrolu.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	NFIB povjerenje malog biznisa OKT	99,5	98,2	99,1
2.	Indeks proizvođačkih cijena finalne potražnje (G/G) OKT	8,6%	8,6%	8,6%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 5. nov	-	5,5%	-3,3%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 6. nov	260.000	267.000	271.000
5.	Kontinuirani zahtjevi za pomoć 30. okt	2.050.000	2.160.000	2.101.000
6.	Stopa inflacije (G/G) OKT	5,9%	6,2%	5,4%
7.	Stopa temeljne inflacije (G/G) OKT	4,3%	4,6%	4,0%
8.	Veleprodajne zalihe (M/M) F SEP	1,1%	1,4%	1,2%
9.	Indeks raspoloženja potrošača 7. nov	-	50,3	49,2
10.	Indeks raspoloženja potrošača U. iz Mičigena NOV	72,5	66,8	71,7

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1567 na nivo od 1,1445.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice pojačane su nesuglasice između Velike Britanije i EU vezano za pitanje protokola u vezi sa Sjevernom Irskom. Predsjednica Evropske komisije Von der Leyen tvrdi da pozicija EU vezano za pitanje Sjeverne Irske ima podršku i predsjednika SAD, dok Brisel priprema "ljestvicu" kontramjera uključujući i suspenziju trgovinskog sporazuma sa Velikom Britanijom zbog prijetnji premijera Johnsona da će napustiti trenutne aranžmane o Brexitu. Ministar za Brexit Frost je prilikom obraćanja u Domu lordova prošle sedmice istakao da i dalje vjeruje da bi pregovori vezano za pitanje Sjeverne Irske, koji se sada nalaze u četvrtoj sedmici, mogli biti uspješni, te je pozvao EU da bude smirena. Krajem sedmice Frost je istakao da će Velika Britanija i EU u ovoj sedmici održati intenzivne pregovore vezano za pitanje implementiranja protokola sa Sjevernom Irskom, te da će fokus razgovora biti usmjeren na carinu i lijevke.

Ministar finansija Velike Britanije Sunak je predočio nove detalje o finansijskoj regulativi nakon Brexita, te je tom prilikom obećao novu eru u kojoj će zvaničnici razmatrati "rast i konkurentnost" s obzirom na to da će pratiti sve, od najstarijih banaka do brzorastućih fintech kompanija. Finansijski regulatori u Velikoj

Britaniji bi mogli smanjiti supervizorska ovlaštenja u dijelu trgovinskih sporazuma sa ostalim zemljama, poput SAD, a prema smjernicama predloženim za post Brexit regulatorni okvir.

Velika Britanija je prodala 900 miliona GBP obveznica vezanih za inflaciju koje dospijevaju 10. avgusta 2031. godine. Obveznice su prodate po prinosu od -3,242%. Traganje za zaštitom od inflacije je uticalo da se realni prinosi na desetogodišnje obveznice Velike Britanije, koje su vezane za inflaciju, smanje na rekordno niske nivoe. Nacionalni institut za ekonomska i socijalna istraživanja je objavio prognoze u kojima je naveo da očekuje da će BoE povećati referentnu kamatnu stopu na 0,50% u II kvartalu 2022. godine.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomske indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	RICS indeks cijena kuća	OKT	65%	70%	69%
2.	GDP (Q/Q) P	III kvartal	1,5%	1,3%	5,5%
3.	Privatna potrošnja (Q/Q) P	III kvartal	3,1%	2,0%	7,2%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G)	SEP	3,1%	2,9%	4,0%
5.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	SEP	3,1%	2,8%	4,1%
6.	Trgovinski bilans (u mlrd GBP)	SEP	-14,35	-14,74	-13,71

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,85699 na nivo od 0,85307, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3498 na nivo od 1,3414.

JAPAN

U objavljenom zapisniku sa posljednjeg sastanka BoJ je navedeno da kreatori monetarne politike BoJ smatraju da treba da se održi ultraekspanzivna monetarna politika, jer inflacija raste umjereno, a rast plata je neznatan. Japan je smanjio ekonomska očekivanja, prvi put za više od dvije godine, nakon što je koincidirajući indeks nastavio da se smanjuje u septembru, zabilježivši najniži nivo u ovoj godini. Jedan od kreatora monetarne politike BoJ je izjavio da će monetarna politika biti normalizovana u Japanu kada se postigne ciljani nivo inflacije na stabilan način, bez obzira na razvoj politike u drugim ekonomijama.

Premijer Kishida je obećao da će ekonomiju postaviti na pravi put podsticanjem investicija privatnog sektora i raspoloživog prihoda kako bi se postigao „dobar ciklus“ ekonomskog rasta i raspodjele bogatstva. Takođe, Kishida je izjavio da će domaćinstvima koja su pretrpjela štetu zbog pandemije Covid19 ponuditi pomoć od 100.000 JPY.

Rast veleprodajnih cijena u Japanu je u oktobru dostigao najveći nivo u posljednje četiri decenije, nakon sličnog rasta fabričkih cijena u Kini, jer su uska grla u snabdijevanju i rast cijena roba ugrozili azijske korporativne profite. Pritisci zbog rasta cijena, zajedno sa oslabljenim JPY, koji doprinosi rastu cijene uvozne robe, nanosi štetu trećoj najvećoj svjetskoj ekonomiji, koja pokušava da izađe iz perioda sa smanjenim brojem kupaca koji je izazvala pandemija.

Časopis Nikkei je objavio da će paket ekonomskih podsticaja Japana biti namijenjen za fiskalnu potrošnju u vrijednosti od 40 biliona JPY (350 milijardi USD), a plan nacrtu potrošnje koju je prikazao Reuters sadrži korake kojim bi se ublažile nanijete štete zbog rasta cijena nafte. Premijer Kishida je obećao da će 19. novembra sastaviti stimulativni paket „vrijedan nekoliko desetina biliona JPY“ kako bi podstakao ekonomiju koja je usporena zbog Covid19. Potrošnja će biti vjerovatno finansirana nekim novim zaduženjem, na taj način povećavajući najveći javni dug u industrijskom svijetu, koji je dva puta veći od japanske ekonomije, jer Kishida daje veću prednost oporavku od pandemije u odnosu na fiskalnu reformu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks P	SEP	99,8	99,7	101,3
2.	Koincidirajući indeks P	SEP	87,5	87,5	91,3
3.	Novčane zarade zaposlenih (G/G)	SEP	0,6%	0,2%	0,6%
4.	Bilans tekućeg računa (u milijardama JPY)	SEP	1.052,3	1.033,7	1.053,0
5.	Trgovinski bilans (u milijardana JPY)	SEP	358,7	229,9	372,4
6.	Bankroti (G/G)	OKT	-	-15,86	-10,61%
7.	Monetarni agregat M2 (G/G)	OKT	4,0%	4,2%	4,2%
8.	Monetarni agregat M3 (G/G)	OKT	3,7%	3,7%	3,7%
9.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	OKT	-	81,5%	71,9%
10.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	OKT	7,0%	8,0%	6,4%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 131,19 na nivo od 130,33. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 113,41 na nivo od 113,89.

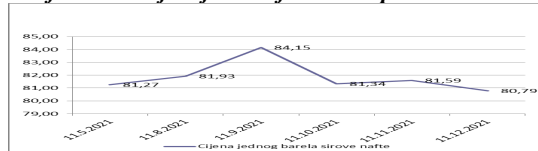
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 81,27 USD (70,26 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je nastavila rasti pod uticajem pozitivnih signala o globalnom ekonomskom rastu, što je dalo podršku izgledima tražnje za energijom, dok su SAD i dalje procjenjivale opcije za rješavanje problema visokih cijena energenata. Takođe, rast nafte je bio podstaknut uklanjanjem restrikcija SAD za putovanja, ali i činjenicom da su signali postpandemijskog oporavka pojačali izgleda tražnje za naftom, dok je ponuda i dalje ostala sužena. Ministar energije Rusije Nikolay Shulginov je izjavio da Rusija očekuje da će proizvoditi oko 560 miliona metričnih tona nafte tokom 2023. i 2024. godine. Ovo je u skladu sa trenutnim prognozama za 2023. godinu, ali je više od proizvodnje iz prošle godine koja je iznosila 507,4 miliona. Pad cijene nafte je zabilježen sredinom sedmice, te je blago usporenje cijene zadržano do kraja sedmice. Sredinom sedmice je objavljen izvještaj Vlade SAD u kojem se predviđa da će u narednoj godini doći do pretjerane ponude nafte, što je ublažilo očekivanja da će SAD osloboditi strateške zalihe nafte u borbi sa rastom cijene. Takođe, OPEC je objavio mjesečni izvještaj u kojem je kartel snizio prognoze globalne tražnje za naftom u 2021. godini za 160.000 barela dnevno na ukupnih 5,65 miliona barela dnevno. OPEC kao primarni razlog smanjenja tražnje navodi usporenje rasta tražnje iz Kine i Indije. Krajem sedmice cijena nafte je nastavila sa postepenim smanjenjem pod uticajem pojačanih pritisaka i poziva upućenih predsjedniku SAD Bidenu da oslobodi strateške rezerve nafte kako bi se obuzdao rast cijene nafte i gasa i kako bi se spriječilo da inflacija premaši najbrže nivoe zabilježene u posljednjim dekadama.

Cijena nafte je zabilježila sedmični pad od 0,59%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,79 USD (70,59 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.818,36 USD (1.572,02).

Tokom protekle sedmice cijena zlata je imala tendenciju rasta uglavnom pod uticajem pada prinosa u SAD i jačanja dolara. Dolar je ojačao jednim dijelom zbog špekulacija oko toga da će Powell ostati na čelu Feda. Bloomberg je objavio vijest da je guverner Feda Lael Brainard imala intervju za poziciju predsjednika Feda prošle sedmice kada je posjetila Bijelu kuću. U svakom slučaju, šanse da će Powell ostati na čelu Feda iznose oko 70%. Snažniji rast cijene zlata zabilježen je od srijede, nakon što su objavljeni podaci za inflaciju u SAD koji su bili viši od očekivanja. Stopa inflacije u oktobru je povećana na 6,2% godišnje sa 5,4%, iznad očekivanja (5,9%), što predstavlja najveći nivo od 1990. godine, a podstaknuta je naglim rastom cijena električne energije, te rastom cijena smještaja, hrane, polovnih automobila, kamiona i novih vozila. Do kraja sedmice cijena zlata je nastavila da bilježi rast, te fluktuirala oko najvišeg nivoa zabilježenog u posljednjih šest mjeseci. Najveći uticaj na kretanje cijene zlata imaju inflatorna očekivanja. Krajem sedmice predsjednik Feda iz Mineapolisa Kashkari je izjavio da očekuje viši nivo inflacije u narednih nekoliko mjeseci, ali je upozorio da Fed ne treba pretjerano reagovati na rast inflacije jer je rast vjerovatno privremen. Pojedini analitičari, poput analitičara iz Societe Generale, očekuju da bi cijena jedne fine unce zlata u I kvartalu 2022. godine mogla iznositi 1.950 USD po unci pod uticajem „obnovljenog obavezivanja Feda da podrži ekonomiju uz istovremeno prihvatanje rasta inflacije“.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.864,90 USD (1.629,45 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 2,56%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

